

BIRINCHI PASTKI MOLARLARNING QO'SHIMCHA TIL ILDIZI

Axmedova Malika Qilichovna

Shavkatov Diyorbek Hamza o'g'li

@dndfdjddkdnz@gmail.com

Osiyo Xalqaro universiteti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14919421>

Annotatsiya. Ushbu maqolada pastki molar tishlarning qo'shimcha til ildizi va ularning joylashish mexanizmlari shu bilan birgalikda ildizlar va ildiz kanallarining endodontik davolanishdagi turli usullari alohida ôrganilgan. Maqola pastki molar tishlarning klinik ahamiyatini tushunishga, shuningdek, uning o'zgaruvchanligi va turli xil patologiyalarini davolash bo'yicha dolzarb ilmiy yondashuvlarni ôrganishga qaratilgan.

Kalit so'zlar: Qo'shimcha til ildizi, SLOB texnikasi, periapikal rentgenogramma, radix paramolaris.

ACCESSORY LINGUAL ROOT OF THE FIRST LOWER MOLARS

Abstract. In this article, the mechanisms of the accessory lingual root of the lower molars and their location, as well as various methods of endodontic treatment of the roots and root canals, are studied separately. The article is aimed at understanding the clinical significance of the lower molars, as well as studying current scientific approaches to the treatment of their variability and various pathologies.

Keywords: Accessory lingual root, SLOB technique, periapical radiograph, radix paramolaris.

ДОПОЛНИТЕЛЬНЫЙ ЯЗЫЧНЫЙ КОРЕНЬ ПЕРВОГО НИЖНЕГО МОЛЯРА

Аннотация. В данной статье отдельно изучаются механизмы образования дополнительных язычных корней нижних моляров и их расположение, а также различные методы эндодонтического лечения корней и корневых каналов. Целью статьи является понимание клинического значения нижних моляров, а также изучение их изменчивости и современных научных подходов к лечению различных патологий.

Ключевые слова: экстралингвальный корень, техника SLOB, периапикальная рентгенограмма, radix paramolaris.

Endodontik protseduralarning yakuniy maqsadi ildiz kanallari tizimini to'liq obturatsiya qilishdir. Biologik ehtiyoj nekrotik va gangrenoz ildiz kanallarida hosil bo'lgan oqsil mahsulotlarini parchalanish, bakteriyalarni va ularning toksinlarini olib tashlashni talab qiladi.

Bunga butun pulpar bo'shligini ehtiyotkorlik bilan mexanik va kimyoviy tozalash orqali va kanallarini inert plomba bilan to'liq obturatsiya qilish va mikroorganizmlarning kirib kelishini oldini olish uchun tishning toj qismini plombalash bilan erishish mumkin.

Shu bilan birga, ildiz va ildiz kanallari tuzilishining o'zgaruvchanligi yaxshi natijaga erishish yo'lida qo'shimcha qiyinchilik tug'diradi.

Endodontik davolanishdagi muvaffaqiyatsizliklar o'tkazib yuborilgan kanal yoki kimyoviy ishlov berish jarayonida mikroorganizmlar va nekrotik pulpa qoldiqlarini olib tashlashning samarasizligi tufayli infektsiyaning davom etishi bilan bog'liq bo'lishi mumkin.

Shuning uchun xatolarni minimallashtirish va endodontik davolashda muvaffaqiyatga erishish uchun ildizlar va ildiz kanallarining tuzilishini yaxshi bilish muhimdir.

Doimiy prikusda birinchi pastki molarlar maksimal yukga duchor bo'ladi va eng muhim chaynash funksiyasini bajaradi. Birinchi pastki molarlarning aksariyati ikkita mezial va bitta distal ildiz kanallari bilan ikki ildizli (Barker va boshq., 1974;

Vertucci, 1984). Ammo ildizlar soni, ildiz kanallari soni kabi, farq qilishi mumkin.

Carabelli birinchi bo'lib qo'shimcha uchinchi ildizning mavjudligini ushbu tish guruhi tuzilishining keng tarqalgan varianti sifatida tavsifladi. Qo'shimcha ildiz til tarafida bo'lishi mumkin (radix entomolaris) yoki vestibular (radix paramolaris).

Endodontik davolash jarayonida uch ildizli birinchi pastki molarlar alohida e'tiborga loyiqdir, chunki qo'shimcha ildiz odatda distal va mezialdan kichikroq, alohida yoki qisman boshqa ildizlar bilan birlashtirilgan bo'lishi mumkin va ko'p hollarda aniq egrilikka ega (Gu va boshq., 2010).

Ushbu maqolada, bunday qiyin holatlarda tish shifokorining ishini engillashtirish uchun, birinchi pastki molarlarning qo'shimcha til ildizi ko'rib chiqiladi: uning tarqalishi, identifikatsiyasi va tasnifi.

Tarqalishi

Adabiy manbalarga ko'ra, birinchi pastki molarlarning qo'shimcha til ildizining tarqalishi har xil. Wang va boshq. 2011 yilda u 350 bemorning 95 tasida (27,14%) topilganligi haqida xabar bergan bo'lsa, 158 bemorning 95 tasida (60,13%) ushbu qo'shimcha ildizda to'rtinchi ildiz kanali topilgan.

Qo'shimcha til ildizining o'lchamlari qisqa konussimon o'simtadan bukkal yo'nalishda egilgan ildiz kanali mavjud bo'lgan oddiy uzunlikdagi hosil bo'lgan ildizgacha o'zgaradi.

Boshqa tadqiqotchilar, Ahmed va boshqalar (2007) va Schäfer va boshqalar (2009), kavkazliklarning 0,68 foizida, Afrika aholisining 3 foizida va mongoloid populyatsiyalarining 40 foizida birinchi pastki molarlarning qo'shimcha til ildizi mavjudligini aniqladilar.

Ushbu ma'lumotlar Chen va boshqalar (2009), Song va boshqalar (2010) va Gu va boshqalar (2010) tomonidan tasdiqlangan bo'lib, ular Osiyo mamlakatlari aholisi orasida qo'shimcha ildizning yuqori tarqalishi haqida xabar berishgan – 5,8% dan 30% gacha.

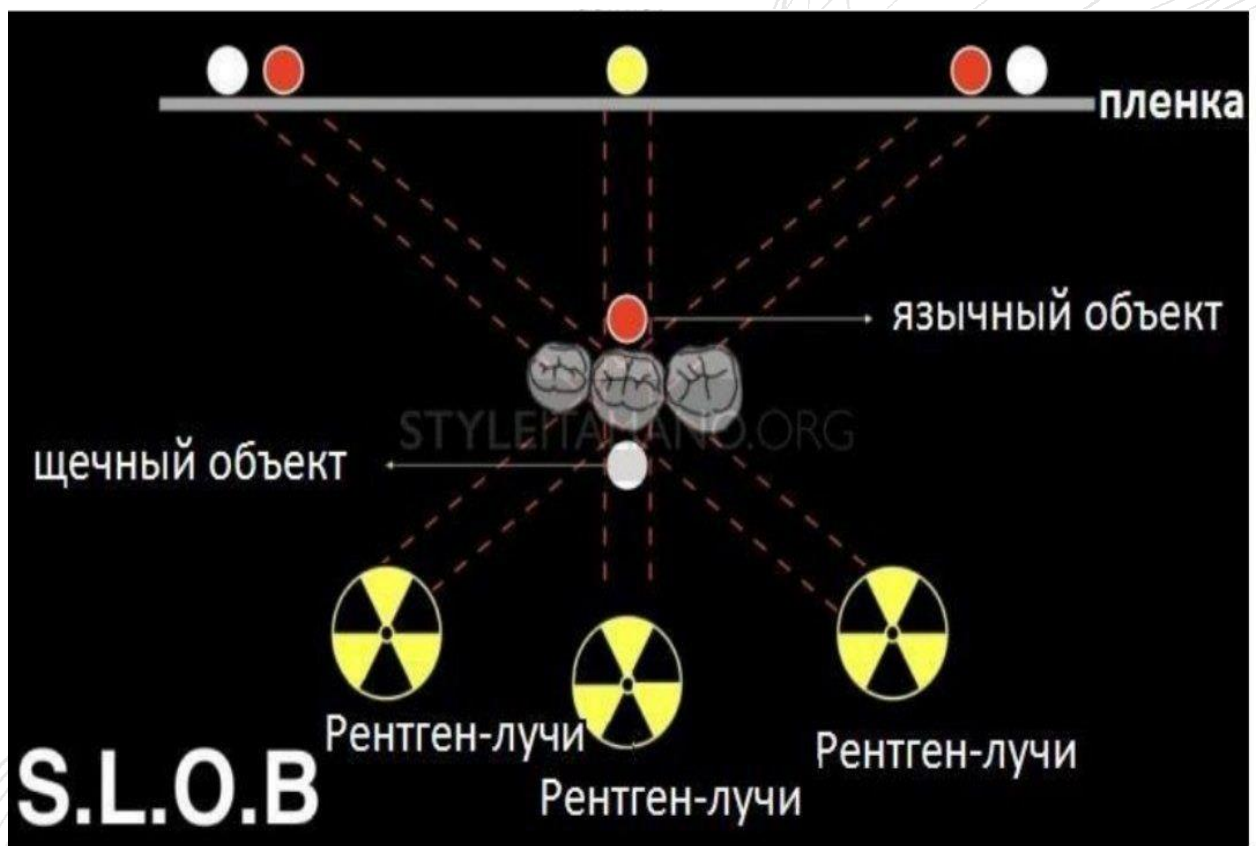
Identifikatsiya

Birinchi pastki molarlarda qo'shimcha til ildizini aniqlash uchun rentgenografiya zarur.

Qo'shimcha ildiz mavjudligini tasdiqlash uchun periapikal operatsiyadan oldingi rasm kerak.

Ammo ba'zida bir burchak ostida olingan periapikal rentgenografiya aniqlash uchun etarli emas, keyin SLOB texnikasi (rentgen naychasini almashtirish texnikasi) yordamida turli burchaklardan rentgenografiya qilish kerak.

To'rtinchi kanalning intraoral distal-til og'zi qo'shimcha til ildizida ko'pincha asimmetrik tarzda Joylashgan va pulpa kamerasida mezial-distal yo'nalishda chizilgan chiziqni markazdan biroz chetga chiqadi.

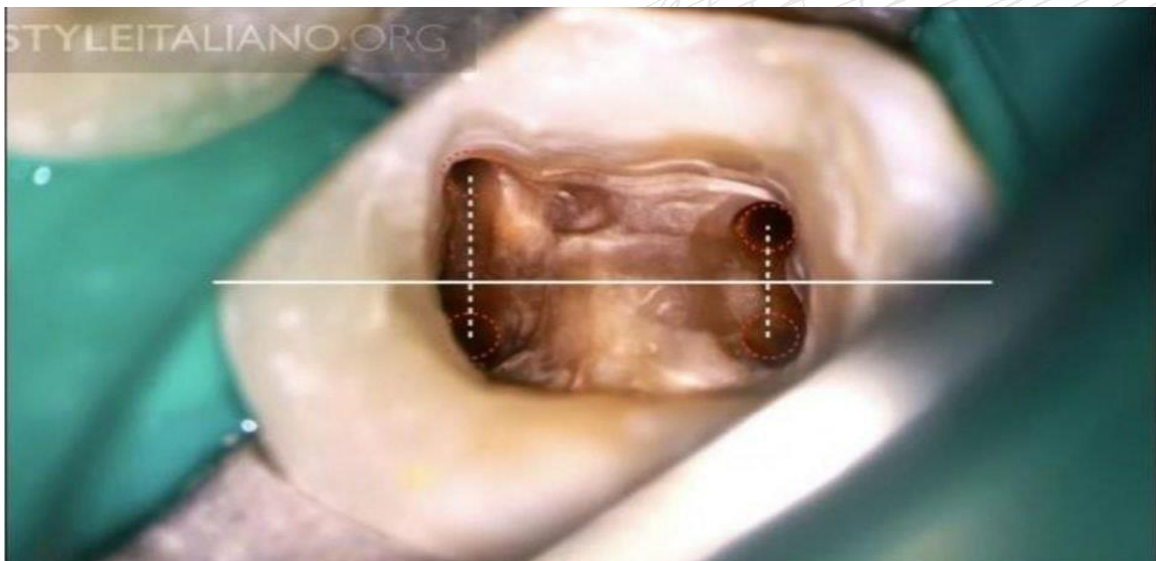
1-rasm qo'shimcha ildizni aniqlash uchun turli burchaklardan rentgenografiya olish uchun SLOB texnikasi

2-rasm-birinchi pastki molarlarning periapikal rentgenogrammasi, unda qo'shimcha til ildizi ko'rinadi. Uch ildizli pastki molar aniqlandi.

Tasniflash

Qo'shimcha til ildizlarining ikkita asosiy tasnifi mavjud. Ulardan biri Ribeiro va Consolaro (1997) bo'yicha tasniflash bo'lib, u ildiz egriligini asos qilib oladi.

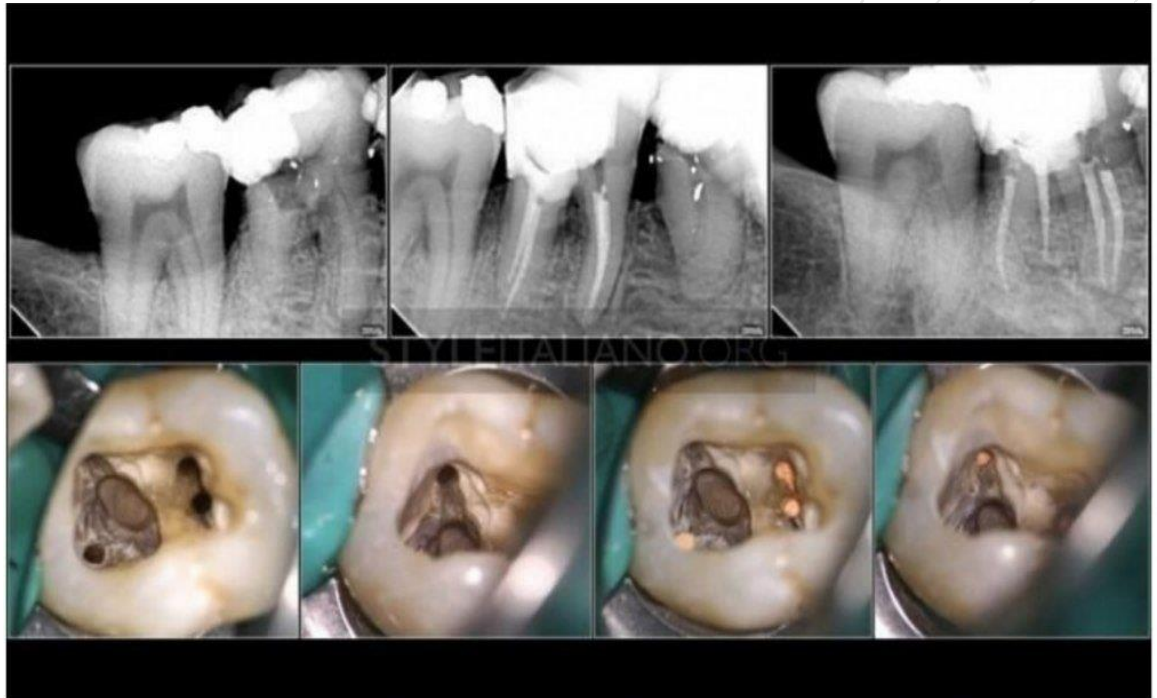
Rasm ildiz kanalining 3-distal-lingual og'zi qo'shimcha til ildizida biroz assimetrik tarzda joylashgan va markazdan pulpa kamerasi orqali mezial-distal yo'nalishda chizilgan chiziqqa biroz burilgan. Ushbu tasnifga ko'ra, qo'shimcha til ildizlarining 3 turi mavjud:

1-toifa- to'g'ri ildiz va ildiz kanali.

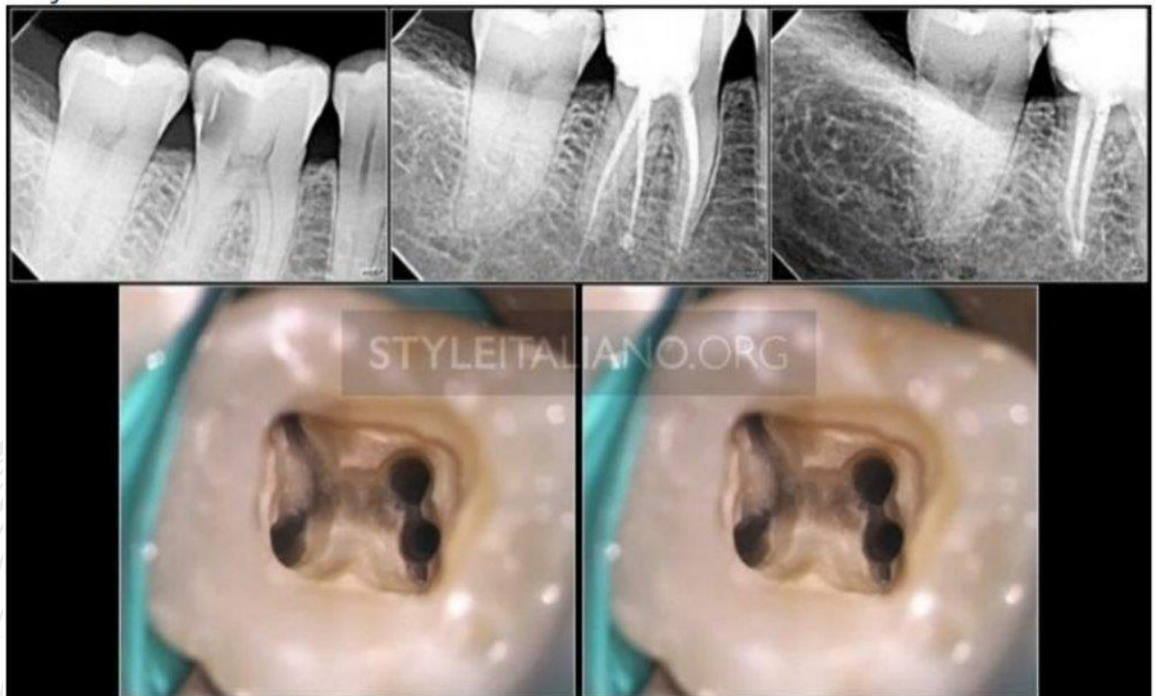
2-toifa- ildiz kanaliga kirishda dastlabki egrilikka ega, keyin esa to'g'ri ildiz va kanal.

3-toifa- kanalning toj uchdan bir qismida boshlang'ich egrilik va o'rta uchdan bir qismida boshlab lunj yo'nalishi bo'yicha ikkinchi egrilik mavjud. Ildizning apikal qismida lunj yo'nalishda 90 daraja burchak ostida egrilik kuzatilishi mumkin.

Klinik holatlar

6-rasm-rentgenologik bir-birining ustiga chiqishi bo'yicha 1-toifa va egrilik bo'yicha 1-toifa.

7-rasm-rentgenologik bir-birining ustiga chiqishi bo'yicha 2-toifa va egrilik bo'yicha 2-toifa.

8-rasm-rentgenologik bir-birining ustiga chiqishi bo'yicha 3-toifa va egrilik bo'yicha 3-toifa.

9-rasm-rentgenologik bir-birining ustiga chiqishi bo'yicha 3-toifa va egrilik bo'yicha 3-toifa.

Xulosa

Birinchi pastki molarlarning qo'shimcha til ildizi muhim va murakkab anatomik shakillidir. Ko'pincha u asosan distal-til yo'nalishi bo'yicha aniq egrilikka ega. Shuning uchun biz operatorlar sifatida uning mavjudligini bilishimiz kerak.

Qo'shimcha ildizni aniqlashda operatsiyadan oldingi rentgenografiya muhim rol o'ynaydi va biz barcha anatomik xususiyatlarga e'tibor berishimiz kerak.

REFERENCES

1. https://t.me/medstudent_5 Chauhan, R., and S. Singh. "Endodontic treatment of mandibular molars with atypical root canal anatomy: reports of 4 cases." *General dentistry* 63.3 (2014): 67-70.
2. Ragavendran, N., Ganesh T. Bhat, and Mithra N. Hegde. "Mandibular second molar with 3 mesial canals and a radix paramolaris." *Journal of pharmacy & bioallied sciences* 6.Suppl 1 (2014): S182
3. Shemesh, Avi, et al. "Prevalence of 3-and 4-rooted First and Second Mandibular Molars in the Israeli Population." *Journal of endodontics* 41.3 (2015): 338-342.
4. Agarwal, Manoj, et al. "The Radix Entomolaris and Radix Paramolaris: An Endodontic Challenge." *The journal of contemporary dental practice* 15.4 (2014): 496.
5. Park, Jun-Beom, et al. "Evaluation of root anatomy of permanent mandibular premolars and molars in a Korean population with cone-beam computed tomography." *European journal of dentistry* 7.1 (2013): 94.
6. Vertucci FJ. Root canal anatomy of the human permanent teeth. *Oral Surg Oral Med Oral Pathol.* 1984;;58::589—599.. doi: 10.1016/0030-4220(84)90085-9.
7. Abella F., Patel S., Duran-Sindreu F., et al. Mandibular first molars with disto-lingual roots: Review and clinical management. *Int Endod J.* 2012;;45::963—978.. doi: 10.1111/j.1365-2591.2012.02075.x.
8. Axmedova, M. (2025). FEATURES OF THE ANATOMICAL STRUCTURE OF THE TEMPOROMANDIBULAR JOINT AND ITS BONE FORMATIONS. *Modern Science and Research*, 4(2), 175-182.
9. Axmedova, M. (2025). CONDITION OF THE ALVEOLAR PROCESS AND PERIOSTA WHEN USED REMOVABLE DENTURES. *Modern Science and Research*, 4(2), 195-202.
10. Axmedova, M. (2024). CONDITION OF THE ALVEOLAR PROCESS AND PERIOSTE WHEN USING REMOVABLE DENTURES. *EUROPEAN JOURNAL OF MODERN MEDICINE AND PRACTICE*, 4(11), 528-538.
11. Qilichovna, A. M. (2024). THEORETICAL FUNDAMENTALS OF CARIES PREVENTION. *Journal of Science in Medicine and Life*, 2(5), 222-226.
12. Qilichovna, A. M., & Abdumutalib o'g'li, U. A. (2024). KARIES PROFILAKTIKASI NAZARIYASI VA AMALIYOTI. *JOURNAL OF HEALTHCARE AND LIFE-SCIENCE RESEARCH*, 3(5), 202-209.

13. Axmedova, M. (2025). DISEASES OF THE TEMPOROMANDIBULAR JOINT AND FORMULATION OF DIAGNOSIS. *Modern Science and Research*, 4(1), 290-3.
14. Qilichevna, A. M. (2024). COMPARATIVE ANALYSIS OF NUTRITIONAL DISPARITIES AMONG PEDIATRIC POPULATIONS: A STUDY OF CHILDREN WITH DENTAL CAVITIES VERSUS THOSE IN OPTIMAL HEALTH. *Central Asian Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies*, 1(2), 30-34.
15. Qilichovna, A. M. (2024). FACTORS CAUSING THE WIDE SPREAD OF DENTAL CARIES. *EUROPEAN JOURNAL OF MODERN MEDICINE AND PRACTICE*, 4(4), 154-160.
16. Ахмедова, М. К. (2024). РАЗЛИЧИЯ В ПИТАНИИ ДЕТЕЙ С КАРИЕСОМ ЗУБОВ И ЗДОРОВЫХ ДЕТЕЙ. *Ta'limning zamonaviy transformatsiyasi*, 6(2), 224-234.
17. Qilichovna, A. M. (2024). TISH KARIYESI BO'LGAN BOLALAR VA SOG'LOM BOLALARNING OVQATLANISHIDAGI FARQLAR. *Ta'limning zamonaviy transformatsiyasi*, 6(2), 213-223.
18. Ахмедова, М. К. (2024). ИЗУЧЕНИЕ ПРИЧИННЫХ ФАКТОРОВ ПАРОДОНТИТА. *Journal of new century innovations*, 49(3), 47-53.
19. Qilichovna, A. M. (2024). TO STUDY THE FACTORS THAT CAUSE PERIODONTITIS. *Journal of new century innovations*, 49(3), 40-46.
20. Ахмедова, М. К. (2024). Основные Профилактические Методы Тканей Пародонта У Детей И Подростков. *Образование Наука И Инновационные Идеи В Мире*, 41(5), 254-260.
21. Qilichovna, A. M. (2024). THE ROLE OF PATHOGENESIS IN THE GROWTH FACTORS OF PERIODONTITIS DISEASE. *Journal of new century innovations*, 49(3), 25-32.
22. Qilichovna, A. M. (2024). HOMILADOR AYOLLARDA TISH VA PARADONT KASALLIKLARINING OLDINI Olish. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 41(5), 246-253.
23. Qilichovna, A. M. (2024). PREVENTION OF PERIODONTAL AND GUM DISEASES IN PREGNANT WOMEN. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 41(5), 240-245.
24. Qilichovna, A. M. (2024). PREVENTION OF PERIODONTAL DISEASES IN CHILDREN AND TEENAGERS. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 41(5), 234-239.

25. Qilichovna, A. M. (2024). Clinical Signs When Accompanied By Dental Diseases And Metabolic Syndrome. *Образование Наука И Инновационные Идеи В Мире*, 39(5), 116-24.
26. Ахмедова, М. К. (2024). ОБЩИЕ ПРИЧИНЫ КАРИЕСА ЗУБОВ. *Лучшие интеллектуальные исследования*, 14(4), 77-85.
27. Qilichovna, A. M. (2024). CLINIC FOR PATIENTS WITH DENTURES COMPARATIVE DIAGNOSIS AND PATHOGENESIS. *TADQIQOTLAR*, 30(3), 127-135.
28. Ahmedova, M. (2024). COMPARATIVE ANALYSIS OF NUTRITIONAL DISPARITIES AMONG PEDIATRIC POPULATIONS: A STUDY OF CHILDREN WITH DENTAL CAVITIES VERSUS THOSE IN OPTIMAL HEALTH. *Центральноазиатский журнал междисциплинарных исследований и исследований в области управления*, 1(2), 30-34.
29. Ahmedova, M. (2023). DIFFERENCES IN NUTRITION OF CHILDREN WITH DENTAL CARIES AND HEALTHY CHILDREN. *International Bulletin of Medical Sciences and Clinical Research*, 3(12), 42-46.
30. Axmedova, M. (2023). TISH KARIESINING KENG TARQALISHIGA SABAB BO'LUVCHI OMILLAR. *Центральноазиатский журнал образования и инноваций*, 2(12), 200-205.
31. Ахмедова, М. (2023). ИСПОЛЬЗОВАНИЕ КОМПЬЮТЕРНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ НА ЭТАПАХ ДИАГНОСТИКИ И ПЛАНИРОВАНИЯ ОРТОПЕДИЧЕСКОГО ЛЕЧЕНИЯ НА ОСНОВЕ ЭНДОССАЛЬНЫХ ИМПЛАНТАТОВ. *Центральноазиатский журнал образования и инноваций*, 2(11 Part 2), 167-173.
32. Axmedova, M. (2024). USE OF COMPUTER TECHNOLOGY AT THE STAGES OF DIAGNOSIS AND PLANNING ORTHOPEDIC TREATMENT BASED ON ENDOSSEAL IMPLANTS. *Журнал академических исследований нового Узбекистана*, 1(2), 28-33.
33. Ахмедова, М. (2020). НАРУШЕНИЯ ЭНДОТЕЛИАЛЬНОЙ ФУНКЦИИ ПРИ РАЗВИТИИ АФТОЗНОГО СТОМАТИТА. *Достижения науки и образования*, (18 (72)), 65-69.
34. Axmedova, M. (2023). THE IMPACT OF SOCIOCULTURAL FACTORS ON THE PERVASIVENESS OF DENTAL CARIES AS A COMPLEX HEALTH CONDITION IN CONTEMPORARY SOCIETY. *International Bulletin of Medical Sciences and Clinical Research*, 3(9), 24-28.
35. Qilichovna, A. M., & Abdumutalib o'g'li, U. A. (2024). KARIES PROFILAKTIKASI NAZARIYASI VA AMALIYOTI. *JOURNAL OF HEALTHCARE AND LIFE-SCIENCE RESEARCH*, 3(5), 202-209.

36. Axmedova, M., & Neymatov, D. (2025). TERAPEVTIK STOMATALOGIYADA BEMORLARNI ASOSIY TEKSHIRISH USULLARI. *Modern Science and Research*, 4(1), 257-267.
37. Axmedova, M., & Neymatov, D. (2025). TERAPEVTIK STOMATALOGIYADA BEMORLARNI QO'SHIMCHA TEKSHIRISH USULLARI (PARAKLINIK USUL). *Modern Science and Research*, 4(1), 268-278.
38. Qilichovna, A. M., & Safarboy o'g'li, T. S. (2024). 4-AVLOD ADGEZIV SISTEMA. *JOURNAL OF HEALTHCARE AND LIFE-SCIENCE RESEARCH*, 3(5), 307-313.
39. Qilichovna, A. M., & Nematilloevna, X. M. (2024). TIBBIYOT TILI HISOBLANMISH LOTIN TILINI SAMARALI O'RGANISH OMILLARI: Yangi O'zbekiston taraqqiyotida tadqiqotlarni o'rni va rivojlanish omillari. *Yangi O'zbekiston taraqqiyotida tadqiqotlarni o'rni va rivojlanish omillari*, 6(4), 197-206.
40. Nematilloevna, X. M., & Qilichovna, A. M. (2024). MORPHO-FUNCTIONAL CHANGES IN ACUTE FORMS OF APHTHOUS STOMATITIS: Yangi O'zbekiston taraqqiyotida tadqiqotlarni o'rni va rivojlanish omillari. *Yangi O'zbekiston taraqqiyotida tadqiqotlarni o'rni va rivojlanish omillari*, 6(4), 177-186.
41. Qilichovna, A. M., & Nematilloevna, X. M. (2024). METABOLIK SINDROMI VA QON BOSIMI BOR BEMORLARDA O'ZGARISH XUSUSIYATLARI BAHOLASH: Yangi O'zbekiston taraqqiyotida tadqiqotlarni o'rni va rivojlanish omillari. *Yangi O'zbekiston taraqqiyotida tadqiqotlarni o'rni va rivojlanish omillari*, 6(4), 187-196.
42. Qilichovna, A. M., Nematilloevna, X. M., & Ergashevich, I. I. (2024). THE ROLE OF CARIOGENIC AND PROTECTIVE FACTORS IN THE PREVENTION OF CARIES. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 43(8), 45-51.
43. Qilichovna, A. M., Nematilloevna, X. M., & Ergashevich, I. I. (2024). KARIYESNING OLDINI OLISHDA KARIOGEN VA HIMOYA OMILLARNING ROLI. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 43(8), 52-59.
44. Ergashevich, I. I., Bahronovich, B. F., & Qilichevna, A. M. (2024). ASTMATIK STATUSDAN BEMORLARNI CHIQUARISHNING ZAMONAVIY TAMOIYILLARI. *ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ*, 43(8), 36-44.
45. Vahidovna, K. N., & Kilichovna, A. M. (2024). FACTORS CAUSING PERIODONTAL TISSUE DISEASES. *JOURNAL OF HEALTHCARE AND LIFE-SCIENCE RESEARCH*, 3(5), 185-195.

46. Qilichovna, A. M., & Vahidovna, K. N. (2024). FACTORS CAUSING DISEASES OF PERIODONTAL TISSUES. *JOURNAL OF HEALTHCARE AND LIFE-SCIENCE RESEARCH*, 3(5), 196-201.
47. Кузиева, М., Ахмедова, М., & Халилова, Л. (2025). СОВРЕМЕННЫЕ АСПЕКТЫ ВЫБОРА МАТЕРИАЛА ДЛЯ ОРТОПЕДИЧЕСКОГО ЛЕЧЕНИЯ БОЛЬНЫХ, НУЖДАЮЩИХСЯ В ПРОТЕЗИРОВАНИИ ЗУБОВ. *Modern Science and Research*, 4(1), 322-333.
48. Ахмедова, М., Кузиева, М., & Халилова, Л. (2025). СОСТОЯНИЕ АЛЬВЕОЛЯРНОГО ОТРОСТКА И ПЕРИОСТА ПРИ ИСПОЛЬЗОВАНИИ СЪЕМНЫХ ПРОТЕЗОВ. *Modern Science and Research*, 4(1), 301-310.
49. Ахмедова, М., Кузиева, М., & Курбанова, Н. (2025). ЗАБОЛЕВАНИЙ ВИСОЧНО-НИЖНЕЧЕЛЮСТНОГО СУСТАВА И ФОРМУЛИРОВАНИЕ ДИАГНОЗА. *Modern Science and Research*, 4(1), 279-289.
50. Халилова, Л., Ахмедова, М., & Кузиева, М. (2025). ОСНОВНЫЕ АСПЕКТЫ ПРИ ДИАГНОСТИКИ КАРИЕСА. *Modern Science and Research*, 4(1), 697-706.
51. Кузиева, М., Ахмедова, М., & Халилова, Л. (2025). ГАЛЬВАНОЗ И МЕТОДЫ ЕГО ДИАГНОСТИКИ В КЛИНИКЕ ОРТОПЕДИЧЕСКОЙ СТОМАТОЛОГИИ. *Modern Science and Research*, 4(2), 203-212.